Sortland kommune
KOMMUNIKASJON OG SERVICE

Dato:	11.11.2024
Saksbehandler:	Oddbjørg Birkelid
Direkte telefon:	
ArkivsakID:	23/1484
JpostID:	1100077112

NOTAT

HABILITETSVURDERING - FS 14.11.2024 PS 136/24 - BEHANDLING OM OPPSTART PLANARBEID - SKJÅNESET HAVN

RUNE STIGEN KVANNLI

Del 1 – Vurdering

Bakgrunn
Rune Stigen Kvannli har bedt om å få vurdert sin habilitet i ovennevnte sak. Han opplyser:

«Jeg ble tilbake i 2017 erklært inhabil som saksbehandler grunnet bekjentskap med Arild Inga som driver reindrift i Vestre Hinnøy og Kanstadfjord reinbeitedistrikt. Det har også blitt stilt spørsmål i media rundt min habilitet i plansaker på Hinnøya.
Jeg har nå og tidligere hatt sporadisk kontakt med Inga. Ved et tilfelle, med bakgrunn i min erfaring som ettersøksjeger, har jeg bistått med å finne og avlive påkjørt/skadet rein. Jeg har ikke mottatt noen form for kompensasjon for dette. På dette grunnlag ønsker jeg å få vurdert min habilitet.»
Og videre:
«Av hensyn til habilitetsvurderingen ønsker jeg å utdype hva jeg har lagt i begrepet sporadisk kontakt. Jeg har ikke noen detaljert oversikt over min kontakt, eller møter med Inga de siste årene, men ved to anledninger har jeg hjulpet til med forberedelser til reinslakting. Jeg har som tidligere nevnt ikke mottatt noen form for kompensasjon for dette. Ved en senere anledning fikk jeg noe kokekjøtt og margebein. Dette anser jeg ikke for å være kompensasjon for tidligere hjelp, men jeg tenker likevel det kan være relevant å opplyse om dette forholdet.
Inga var også del av en gruppe som deltok på VM i skreifiske inneværende år. Dette inntraff samtidig med markering av min 40-års dag.»

På nærmere spørsmål om relasjonen til Arild Inga opplyser Kvannli at kontakten er varierende fra månedlig eller sjeldnere, til periodevis så og si ingen kontakt. Når det gjelder formen for kontakt oppgir han at han har tatt en kaffekopp med Inga med ujevne mellomrom og viser ellers til de konkrete hendelsene nevnt over her. Han har ikke oversikt over formelle/uformelle treffpunkt de siste 6 årene. Kvannli opplyser at han selv ikke anser at han har nær personlig tilknytning til Inga.

Vurdering
Habilitetsvurderingen må gjøres etter forvaltningslovens § 6 annet ledd:

«Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.»

Bestemmelsen åpner for en bred, skjønnsmessig vurdering av om den folkevalgte har en slik tilknytning til saken eller partene at tilliten til at hun eller han vil behandle saken på en nøytral måte kan bli svekket. Dersom den folkevalgte har flere former for tilknytning til saken eller partene, må disse vurderes samlet.

Det særegne forholdet må «*være egnet til å svekke tilliten*» til tjenestemannens upartiskhet. Dette betyr at det etter omstendighetene kan foreligge inhabilitet i tilfeller hvor det reelt sett ikke foreligger grunn til å tro at tjenestemannen lar seg påvirke. Tilliten må altså vurderes utenfra. Den folkevalgte kan anses inhabil på grunn av innbyggernes alminnelige forventning til og oppfatning av omstendighetene. At den folkevalgte

selv mener at han ikke lar seg påvirke, er derfor ikke avgjørende. Det er tilstrekkelig at omstendighetene i saken er egnet til å svekke tilliten.

Ved vurderingen skal det blant annet legges vekt på om avgjørelsen vil innebære en *«særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til*». Dette er imidlertid ikke et vilkår for inhabilitet, men et moment som inngår i den konkrete habilitetsvurderingen.

Da kommunedelplanen/arealplanen ble behandlet i 2017/2018, ble Kvannli -som arealplanlegger- underveis i prosessen og etter en samlet vurdering vurdert som inhabil i den del av kommuneplanens arealdel som berørte reindriftsinteressene på Hinnøya. Vurderingen -som det var noe tvil om- var basert på Kvannlis tilknytning til Arild Inga. Samtidig ble det vektlagt at Inga ble ansett for å ha sterke interesser i saken, samt at det var reist spørsmål om Kvannlis habilitet fra en aktør i saken.

Det er den tidligere vurderingen og hans tilknytning til Arild Inga som Kvannli legger til grunn når han nå ber om å få sin habilitet vurdert.

Denne konkrete saken gjelder behandling om oppstart av planarbeid for Skjåneset havn og vil også nå berøre reindriftsnæringen på Hinnøya. Arild Inga representerer Linnasuolo reinbeitedistrikt og har gitt et innspill til saken. Inga´s posisjon i forhold til reindriftsnæringen på Sortland medfører at det må sies at han også nå har en særlig sterk interesse i saken. Det legges derfor til grunn at avgjørelsen i saken vil kunne innebære en «særlig fordel, tap eller ulempe» for Arild Inga.

Når det gjelder formuleringen «*noen som han har nær personlig tilknytning til»* er det i del 2 i dette notatet tatt inn noen betraktninger fra faglitteraturen og uttalelser fra Justisdepartementets lovavdeling knyttet til vennskapsforhold. Vurderingen av Kvannlis tilknytning til Inga bør ses i lys av dette.

Kvannli har redegjort for sin kontakt med Arild Inga. Administrasjonen legger Kvannlis opplysninger til grunn for vurderingen. Ut fra hans opplysninger synes det som om formen for kontakt er noenlunde den samme som tidligere. Kvannli vurderer selv at han ikke har nær personlig tilknytning til Arild Inga.

Kvannlis tilknytning til Inga medvirket likevel til at han i 2018 ble vurdert som inhabil. Det var noe tvil rundt saken den gang, men det ble vektlagt at det forelå en habilitetsinnsigelse fra en aktør i saken.

Det er ikke kommet habilitetsinnsigelse til herværende sak. Det er noe usikkert om tilknytningen til Inga alene gir grunn til å anse Kvannli som inhabil i saken. Administrasjonen vurderer derfor – også denne gang under tvil – at Kvannli er habil til å behandle herværende sak.

Etter fvl. § 8 annet ledd er det organet selv som skal avgjøre habilitetsspørsmålet, uten at vedkommende medlem deltar.

Forslag til formulering til behandling/vedtak:

BEHANDLING
Rune Stigen Kvannli har før møtet bedt om å få vurdert sin habilitet og fratrådte under behandling av habilitetsspørsmålet.

VEDTAK
Med hjemmel i forvaltningsloven § 8 annet ledd, jfr. forvaltningsloven § 6 annet ledd, vedtar formannskapet at Rune Stigen Kvannli er habil i sak 136/24.

Del 2: Uttalelser og betraktninger rundt begrepet «nær personlig tilknytning»

Lovens ordlyd indikerer at det bare er nære personlige forhold som fører til inhabilitet. Det er ikke tilstrekkelig med et alminnelig bekjentskap eller kollegialt forhold. Dette er også lagt til grunn i juridisk teori. Ifølge Graver, Alminnelig forvaltningsrett (4. utg. 2015) side 308, er «[d]et at man kjenner en person ... selvfølgelig ikke nok; det må være noe særegent med forbindelsen». I Frihagen, Inhabilitet etter forvaltningsloven (1985) side 229 tas det som utgangspunkt at det «må kreves nokså direkte og sterkt vennskap eller motsetningsforhold» for at dette skal føre til inhabilitet. Videre heter det at «[s]elv om sosial omgang og nært personlig samkvem kan føre til inhabilitet, må det være klart at det skal atskillig til» (side 231). I Eckhoff/Smith, Forvaltningsrett (10. utg. 2014) side 211 heter det at «det må dreie seg om virkelig nært vennskap eller klart uvennskap». I Woxholth, Forvaltningsloven (5. utg. 2011) side 181-182 heter det:

> «Med hensyn til vennskap må det normalt antas at et vanlig godt bekjentskap og samarbeid ikke leder til inhabilitet. Men saken stiller seg annerledes der det foreligger et spesielt godt personlig vennskapsforhold mellom tjenestemannen og en person som er involvert som søker e.l.»

Det er bare nære personlige relasjoner som kommer i betraktning. Dette kan være slektninger, blant annet de som er nevnt i § 6 første ledd bokstav b og c, men også fjernere slektninger omfattes, for eksempel fetter eller tante. Også samboerskap og kjæresteforhold omfattes av begrepet. Vennskap kan omfattes, men det må i så fall være tale om et særlig nært og sterkt vennskap. Rent kollegiale forhold omfattes i utgangspunktet ikke, med mindre dette har utviklet seg til et nært personlig vennskap også på fritiden.

Hvor nært vennskapet må være for å føre til inhabilitet må vurderes konkret, også på bakgrunn av hva slags sak og hvor store interesser det er tale om. Nærheten i et personlig vennskap er et høyst subjektivt tema, men vurderingen må nødvendigvis basere seg på objektive, konstaterbare fakta.

I uttalelser fra Justisdepartementet har man her lagt avgjørende vekt på om tjenestemannen har et tett personlig vennskapsforhold til parten, og da særlig om de har regelmessig privat omgang. I det følgende nevnes noen uttalelser fra Lovavdelingen som kan gi veiledning for den nærmere vurderingen og hvor grensen går.

I Lovavd. 13 februar 2008 var det spørsmål om en statsråd var inhabil til å utnevne en bekjent (Hjort-Kraby) til barneombud. Statsråden opplyste at de to var medlemmer av to forskjellige «kvinnenettverk» med et begrenset antall deltakere. De hadde begge vært på en del selskaper mv. gjennom disse nettverkene. For den del år tilbake hadde de vært på enkelte besøk hos hverandre privat, og statsråden hadde vært invitert til en markering av den bekjente sin fødselsdag. Statsråden opplyste at de ellers ikke omgikk hverandre privat.

Lovavdelingen mente at statsråden ikke var inhabil til å behandle saken om utnevning av barneombud, og uttalte:

> «Det foreligger ikke noe slikt nært vennskap mellom statsråden og Hjort-Kraby som gjør at inhabilitet inntrer. Forbindelsen mellom statsråden og Hjort-Kraby fremstår som et tilknytningsforhold som mange vil ha med en lang rekke personer. Det gjelder også når en ser den personlige tilknytningen i sammenheng med det mer profesjonelt baserte tilknytningsforholdet gjennom det såkalte nettverket og kvinnegruppen.»

I Lovavd. 7. januar 2010 var det spørsmål om en statsråd (Aasrud) var inhabil til å utnevne en bekjent (Brustad) som fylkesmann. Statsråden opplyste blant annet at hun hadde kjent Brustad i 20 år, hadde vært gjest i hennes bryllup og 40-årsdag og traff henne noen ganger i året privat. De hadde for noen år tilbake også vært på «jenteturer» bare de to. Lovavdelingen mente statsråden var inhabil til å behandle utnevnelsen og uttalte:

> «Samlet sett er vi tilbøyelig til å anse denne kontakten som så nær at den utgjør et «særegent forhold» som kan være egnet til å svekke tilliten til at Aasrud behandler saken på en upartisk måte.»

I Lovavd. 17.september 2010 var det spørsmål om utenriksministeren var inhabil til å delta ved regjeringens behandling av forslag til kronprinsparets apanasje i statsbudsjettet. Utenriksministeren opplyste at han hadde møtt kronprinsparet for noen år tilbake, og at både han og hans kone hadde hatt noe privat kontakt med dem siden da. De hadde blant annet vært på dagsbesøk på hverandres hytter enkelte ganger, og på middag hjemme hos hverandre til sammen fire ganger. Sommeren 2010 hadde de sammen gått en to dagers marsj langs pilegrimsleden til Nidaros.

Lovavdelingen uttalte blant annet;

> «Ut fra utenriksministerens redegjørelse… synes det klart at det foreligger et vennskapsforhold. Om vennskapet er så nært at det kan medføre inhabilitet er mer tvilsomt. Samlet sett synes kontakten å ha vært relativt sporadisk. …Vi antar at utenriksministerens vennskap med kronprinsparet ligger i grenseland for det som i utgangspunktet kan medføre inhabilitet.»

Hvor store interesser som er knyttet til avgjørelsen i saken, kan ha betydning ved den samlede vurderingen av tjenestemannens habilitet. Av hensyn til allmennhetens tillit til at det ikke tas utenforliggende hensyn, kan det være grunn til å stille strengere habilitetskrav i saker som gjelder svært store verdier eller som er svært viktige eller inngripende overfor partene i saken. For eksempel kan også en mer perifer tilknytning til en part i saken føre til inhabilitet dersom saken gjelder svært store verdier for parten, mens bare nære relasjoner vil medføre inhabilitet i saker av mindre betydning.

Kilder:
Grimstad/Halvorsen, Forvaltningsloven i kommunene
Gyldendal Rettsdata, Lovkommentar til forvaltningsloven v/Jan Fridthjof Bernt
Jdlov-2008-1074
Jdlov-2010-450
Jdlov-2010-9957